

Sygn. akt V CSK 472/14

## POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa D. S.

przeciwko W. [...] w W. - Oddział Regionalny

W W., W. S. i K. S. S.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 marca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanej W. [...]

w W. - Oddział Regionalny w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego

w [...]

z dnia 20 lutego 2014 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od pozwanej W. [...] w W. - Oddział Regionalny w W. na rzecz powódki kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług należnego od czynności tego rodzaju tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 lutego 2014 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelacje pozwanych W. [...], W. S. oraz K. S. S. od wyroku Sąd Okręgowy w W. z dnia 9 sierpnia 2013 r., ustalającego, że umowa sprzedaży lokalu mieszkalnego nr [...] położonego w W. przy ul. B. [...] zawarta w dniu 27 grudnia 2010 r. w formie aktu notarialnego jest nieważna.

Sąd Apelacyjny przyjął, że powódka D. S. ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy sprzedaży zawartej pomiędzy pozwanymi. Umowa dotyczyła lokalu mieszkalnego przydzielonego pozwanemu W. S. decyzją z dnia 25 czerwca 1999 r. w czasie trwania związku małżeńskiego jako kwatery stała, prawo do którego weszło w skład majątku wspólnego stron wraz z wynikającą z art. 56 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej sprzed zmian wprowadzonych z 2010 r. (Dz.U. z 2005 r., Nr 41 poz. 398 ze zm.) ekspektatywą nabycia odrębnej własności lokalu na preferencyjnych warunkach. Sąd Apelacyjny ustalił, że postępowanie zmierzające do sprzedaży lokalu przy ul. B. [...] zostało wszczęte przed dniem wejścia w życie nowelizacji powyższej ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. i jednocześnie nie zakończyło się przed tą datą. Sąd Apelacyjny uznał, że zawarta pomiędzy pozwanymi bez zgody współuprawnionej powódki umowa nabycia lokalu przez pozwanego i jego obecną żonę, dotycząca składnika majątku wspólnego byłych małżonków, naruszała bezwzględnie obowiązujący art. 199 k.c., a tym samym z mocy art. 58 § 1 k.c. dotknięta była nieważnością.

W skardze kasacyjnej opartej na obydwu podstawach z art. 398<sup>3</sup> § 1 k.p.c. pozwana W. [...] zarzuciła naruszenie art. 189 k.p.c., art. 316 § 1 k.p.c., 328 § 2 k.p.c., art. 321 § 1 k.p.c., art. 227 k.p.c., 58 § 1 i 2 k.c., art. 199 k.c., art. 58 i art. 56 w zw. z art. 1a ust. 1 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości

wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

We wniosku o rozpoznanie jej skargi kasacyjnej pozwana powołała przesłankę z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., to znaczy istnienie potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W ocenie skarżącej wątpliwości budzi kwestia możliwości prowadzenia sprawy o stwierdzenie nieważności umowy w oparciu o art. 189 k.p.c., granice w jakich sąd jest uprawniony do badania sprawy i orzekania oraz wykładnia art. 58 § 1 k.c., art. 199 k.c. i art. 56 ustawy o Zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, z dnia 15 października 2002 r., sygn. akt II CZ 102/02, czy z dnia 11 stycznia 2008 r., sygn. akt I UK 283/07, nie publ.). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga ponadto przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Skarżący powinien też wykazać celowość

dokonania wykładni konkretnego przepisu ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124).

Nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu.

Powoływana przez stronę pozwaną potrzeba wykładni przepisów prawnych spowodowana tym, że budzą one poważne wątpliwości, nie została wykazana. Skarżąca nie unaoczniała, żeby na tle znajdujących zastosowanie w niniejszej sprawie przepisów występowały obecnie poważne trudności interpretacyjne czy kontrowersje. Niejasności podnoszone przez pozwaną Agencję nie odnoszą się do ogólnych problemów prawnych występujących na tle określonych przepisów prawa, lecz stanowią pytania o prawidłowość zastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa w tej konkretnej sprawie. Przedstawione wątpliwości w najistotniejszych kwestiach rozstrzygnięte już zostały w judykatach Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 4 kwietnia 2012 r. (I CSK 8/12, OSNC 2012/9/110) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że prawo do nabycia lokalu mieszkalnego na warunkach przewidzianych w art. 56-58 ustawy o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych RP w brzmieniu obowiązującym do dnia 4 listopada 2010 r. przysługuje także rozwiedzionemu małżonkowi żołnierza zawodowego, jeśli kwatera stała została przydzielona w czasie trwania małżeństwa. Pogląd o wspólnym prawie małżonków do kwatery stałej wyrażony został wcześniej także w uchwale z dnia 21 grudnia 2006 r. (III CZP 131/06, OSNC 2007/10/152) i postanowieniu z dnia 26 listopada 2009 r. (III CZP 96/09, nie publ.) i później – w postanowieniu z dnia 21 czerwca 2013 r. (I. CSK 597/12, nie publ.). O nieważności jako sankcji rozporządzenia rzeczą wspólną lub dokonania czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu bez zgody wszystkich współwłaścicieli przesądził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 stycznia 1989 r. (III CZP 108/88, OSNCP 1990/1/7), wyroku z dnia 17 stycznia 2003 r. (III CKN 1451/00), czy w wyrokach z dnia 12 sierpnia 2009 r. (IV CSK 81/09, nie publ.) i z dnia 11 maja 2011 r. (I CSK 473/10, nie publ.). Pogląd o dopuszczalności stosowania przepisów o współwłasności w drodze analogii do

wspólności innych praw jest powszechnie akceptowany. Z kolei co do możliwości poszukiwania ochrony w drodze powództwa o ustalenie albo powództwa z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 707 ze zm.) - por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., II CSK 506/11, Lex nr 1489233 i cytowane tam orzecznictwo czy uzasadnienie uchwały z dnia 14 marca 2014 r., III CZP 121/13, Lex nr 1511150. Znaczenie art. 1037 k.c. ogranicza się zaś do rozporządzenia udziałem w przedmiocie wchodzącym w skład majątku wspólnego, nie dotyczy natomiast skutków dokonania czynności przekraczającej zakres zarządu majątkiem wspólnym. Wskazane przez skarżącą wątpliwości, jako wyjaśnione, nie mogą więc skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie jej skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.

Okoliczności sprawy nie wskazują również na występowanie innych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić jej przyjęcia do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.).

Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398<sup>21</sup> k.p.c. określając wysokość podlegających zwrotowi przez pozwaną Agencję na rzecz powódki kosztów na podstawie § 2, § 6 pkt 7 oraz § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).